

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobců **a) H. K.**, **b) nezl. Y K**, **c) nezl. T K**, zastoupených JUDr. Alenou Strnadovou, advokátkou AK Liberec I, Tovaryšský vrch č. 1358/3, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Praha 7, Nad Štolou 3, o udělení azylu, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 12. 6. 2003, č. j. 59 Az 198/2003 – 62,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 12. 6. 2003, č. j. 59 Az 198/2003 – 62 **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem ze dne 12. 6. 2003, č. j. 59 Az 198/2003 – 62 Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci zamítl žalobu žalobců proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 8. 4. 2002, č. j. OAM-1275/VL-07-P11-2002, kterým nebyl žalobcům udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zák. č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění zák. č. 2/2002 Sb. a dále bylo rozhodnuto, že na cizince se nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zák. o azylu v platném znění. Krajský soud ve svém rozhodnutí dospěl k závěru, že správní orgán splnil povinnosti vyplývající z ust. § 3, 4, 32 a 46 správního řádu, vycházel ze správného překladu vyjádření žalobkyně a shromáždil dostatek důkazů, ze kterých mohl vyvodit objektivní informace o situaci na Ukrajině a také důkazy správně hodnotil. Podle závěru soudu bylo rozhodnutí žalovaným vydáno v souladu se zákonem o azylu a podaná žaloba byla shledána nedůvodnou a proto zamítnuta.

Proti rozsudku Krajského soudu podali žalobci kasační stížnost, v níž napadli výrok rozsudku krajského soudu v plném rozsahu z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. b/ zák. č. 150/2002 Sb. Především namítali, že v řízení před správním orgánem ani před soudem nebyly prověřeny důkazy navrhované žalobkyní o tom, že žádala bezvýsledně o pomoc policii, dále nebyla zachována její práva a došlo k porušení správního řádu tím, že při výslechu uvedla skutečnosti jinak, než však jsou uvedeny v protokolu, který jí byl čten a nebyl jí přetlumočen a pokud podpisem bylo stvrzeno to, co uvádí soud ve svém rozhodnutí, nevěděla, že obsah se tak podstatně liší od její výpovědi, neboť byla tlumočníkem ujištěna o opaku a konečně správní orgán nevycházel ze situace na Ukrajině před březnem 1998. Především ani jeden z orgánů, které mají povinnost zjistit správný skutkový stav věci neprovedl výslechy svědků navržených žalovanou (správně zřejmě žalobkyní) k provedení důkazů o tom, že bezvýsledně žádala policii o pomoc. Tím došlo k vadě řízení a nebyl zjištěn úplný skutkový stav věci, který by mohl být podkladem ke správnému rozhodnutí. Soud sice uvádí, že pokud žalobkyně nevěřila v účinnost policie, pak měla možnost se zaměřit na řadu jiných státních orgánů vč. Ombudsmana, avšak neuvádí, na jaké jiné státní orgány se tedy mohla obrátit a nepovšiml si toho, že úřad Ombudsmana byl zřízen až v dubnu 1998, tedy až po odchodu žalobců z vlasti, když oni právě z důvodu, že se neměli kde dovolat, opustili zemi v březnu 1998. Z toho důvodu je nutno zabývat se stavem existujícím před a k datu odchodu, tj. v březnu 1998, neboť zpráva, ze které správní orgán i soud vycházely nepochybně zahrnuje období mnohem pozdější, s již příznivějším vývojem a neodráží skutečnosti odpovídající počátku roku 1998, tedy stav existující před pěti lety. Rovněž by bylo vhodné, aby tato zpráva zahrnovala specielní informaci o tom, jaký byl tehdejší postoj státního orgánu k sektě satanistů a jaké je prorůstání této sekty do státních orgánů. Kasační stížnost byla podána pro vady řízení spočívající v tom, že při zjišťování skutkové podstaty, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

V doplnění kasační stížnosti ze dne 17. 7. 2003 doručeném krajskému soudu dne 18. 7. 2003 žalobci namítali, že rozhodnutí správního orgánu se vůbec nezabývá posouzením, z jakého důvodu nebylo vyhověno návrhu žalobců b) a c) na udělení azylu, takže správní orgán se dostal do rozporu s § 47 odst. 1 správního řádu a soud toto pochybení nevzal vůbec v úvahu. Rozhodnutí správního orgánu i soudu ve vztahu k těmto žalobcům je nepřezkoumatelné a proto navrhli, aby Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozhodnutí krajského soudu a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V dalším podání ze dne 4. 8. 2003 doručeném krajskému soudu dne 5. 8. 2003 žalobci navrhli, aby Nejvyšší správní soud přiznal odkladný účinek kasační stížnosti žalobců podle § 107 s. ř. s.

Žalovaný ve svém písemném vyjádření ze dne 21. 7. 2003 navrhl zamítnout kasační stížnost jako nedůvodnou, protože stěžovatelka opakuje v kasační stížnosti v podstatě stejné námitky, které již byly uvedeny v žalobě, zejména pokud se týká údajných nedostatků při vedení pohovu ve správním řízení, s nimiž se však podle názoru správního orgánu soud dostatečně vypořádal. Žalovaný odkázal plně na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi zletilé stěžovatelky učiněné v průběhu správního řízení. Ve svém rozhodnutí žalovaný vycházel z toho, že stěžovatelka s dětmi sice odešla z Ukrajiny v roce 1998 ale do Polska, kde s nimi pobývala, aniž požádala o azyl až do roku 2000 a teprve v září roku 2000 s nimi vstoupila na území ČR a teprve poté podali žalobci návrh na zahájení řízení o udělení azylu.

Kasační stížnost je důvodná proto, že rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci i rozhodnutí žalovaného jsou nepřezkoumatelné ve vztahu k žalobcům b) a c). Žalobkyně a) podala žádost o udělení azylu za sebe i za své nezletilé děti tj. žalobce b) a c). V Protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu na území České republiky se žalobkyně a) vyjádřila tak, že žádá o azyl i jménem svých dětí Y.K., a T. K. Na dotaz z jakého důvodu žádají její děti o azyl v České republice žalobkyně a) odpověděla: „V podstatě ze stejného důvodu jako já. Navíc jsem jejich matka, chci, aby moje děti byly při mně.“ Poté se vyjadřovala k tomu, že Ukrajinu opustila dne 20. 3. 1998 a odjela do Polska, kde žila s oběma dětmi – žalobci b) a c) do října roku 2000 a poté s nimi odjela do České republiky. Důvod svého odchodu z Ukrajiny uvedla strach ze sekty satanistů, do níž vstoupil dobrovolně její manžel. Ten se po vstupu do ní značně změnil a vyhrožoval jí fyzickým násilím i smrtí. Na dotaz, zda oslovila policii, žalobkyně a) odpověděla: „Ne, protože jsem se bála. Manžel nám vyhrožoval, že nesmíme jít na policii.“ Při sepisování Protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu na území ČR byl přítomen tlumočník z ruského jazyka A. K., neboť žalobkyně a) žádala, aby pohovor byl vedený v ruském jazyce. Byla seznámena s obsahem protokolu a doplnění nežádala, ani nežádala jeho opravu. V citovaném Protokolu se žalobkyně a) vyjadřovala především ke své osobě a ke svému strachu z manžela a sekty satanistů, nevyjádřila se zcela určitě a jednoznačně, zda její manžel je otcem jejich nezletilých dětí, žalobců b), c) a žalobci b), c) nebyli k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu na území ČR vůbec vyslechnuti. I když jsou oba nezletilí a zastupováni svou matkou, jako zákonnou zástupkyní, nelze odhlédnout od toho, že žalobce b) se narodil 18. 7. 1988 a má již 15 roků a žalobkyně c) se narodila 4. 6. 1990 a má již 13 roků. To jsou děti ve věku, kdy jsou schopny vyjádřit své pocity a skutečnost, která předcházela jejich odchodu z Ukrajiny.

Pokud žalobci b), c) se k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu na území ČR vůbec nevyjádřili, nezkoumal jejich důvody ani správní orgán, tj. žalovaný, ani Krajský soud v napadeném rozsudku. Oba tyto orgány vycházely totiž z toho, že důvody, které uvedla žalobkyně a) jsou naprosto totožné s důvody, které mají i žalobci b) a c). S tímto postupem krajského soudu ani správního orgánu Nejvyšší správní soud nesouhlasí a toto byl důvod, proč zrušil rozsudek krajského soudu, když se necítil být vázán důvody kasační stížnosti uvedenými ve lhůtě stanovené v § 106 odst. 2 zák. č. 150/2002 Sb. a postupoval podle ust. § 109 odst. 3 téhož zákona a podle ust. § 110 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. a rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, a to v celém rozsahu, když přihlížel k tomu, že byla podána společná žádost o udělení azylu na území ČR třemi žalobci, z nichž žalobkyně a) je matkou žalobců b) a c), kteří jsou nezletilí. Pokud žalobkyně a) v kasační stížnosti namítala, že se přesně nevyjádřila tak, jak je zaznamenáno v Protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu na území ČR, pak i Nejvyšší správní soud má za to, že u ní jde pouze o účelové tvrzení, neboť se v tomto Protokolu zcela jasně vyjádřila, že policii na Ukrajině neoslovila. Neobrátila se ani na jiné orgány, aby jí poskytly pomoc proti jejímu manželovi a sektě satanistů do níž vstoupil a z nichž má obavy o zdraví a život svůj i svých dětí, tj. žalobců b) a c), jak v řízení tvrdila. Jinak správní orgán ani krajský soud nepochybily, jestliže ve svém rozhodnutí vycházely ze Zprávy o dodržování lidských práv za rok 2000 vydané Úřadem pro demokracii, lidská práva a práci Ministerstva zahraničí Spojených států v únoru 2001, z níž také vyplývá, že Ukrajině byl parlamentem zvolen první ombudsman až v dubnu 1998. Žalobci také Ukrajinu opustili v březnu 1998, avšak na území ČR vstoupili až 15. 9. 2000. Mezi tím se dva a půl roku zdržovali na území Polské republiky a o azyl nežádali. Při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 zák. č. 150/2002 Sb.). Protože

žalovaný ve věci rozhodl dne 8. 4. 2002, vycházel ve svém rozhodnutí ze skutkového stavu zjištěného k tomuto datu a z podkladů které byly nejblíže tomuto datu.

Protože Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci a vrátil věc tomuto soudu k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozhodnutí ve smyslu ust. § 110 odst. 3 zák. č. 150/2002 Sb.

V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti ve smyslu ust. § 110 odst. 2 zák. č. 150/2002 Sb.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. 11. 2003

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu